

[Lütken.]

blev, fordi de sagde, det stod i Guds hånd. Man kan selvfølgelig godt indtage det standpunkt, og så står det vel også i Guds hånd at slippe bølgerne løs på folket, men det er en anden sag. Alle, der vil reddes, mener jeg må kunne reddes og kan reddes med de katastrofeveje, vi har.

Det er værdierne i bygninger og maskiner m. v., der er i fare ved en stormflod, der fører til store digebrud. I 1962 var det jo faktisk lige før, det var ved at ske i Højerområdet.

Dér, hvor der yderligere er mangler ud over selve digets styrke og højde, drejer det sig vel mest om den langsgående trafiksmuligheder i en truende situation. Mange steder vil traktorer og lastbiler, der skulle bringe materialer frem til forstærkning, køre uhjælpeligt fast i muddret, fordi vejene langs diget er for dårlige, med det resultat, at man ikke kan få sikret diget mod brud, hvor det ellers kunne og burde være sket.

Det er endvidere af vital betydning, at der indvindes land foran digerne. Dette arbejde med at indvinde land sker i dag udelukkende ud fra sikkerhedsmæssige synspunkter, og det er vandbygningsvæsenet, der foretager det, som det bl. a. kan ses ved Rømdæmningen, hvor man indvinder land parallelt med kysten.

Der er dog en enkelt undtagelse fra dette, nemlig ud for Mandø, hvor der altså af uransagelige grunde, eller i hvert fald for mig uransagelige grunde, foretages landvindingsarbejder i jordlovsudvalgsregie i forbindelse med vejforbindelsen til Mandø. Det sker faktisk på et tidspunkt, hvor man mig bekendt endnu ikke har svaret Ribe amtsråd på dets henvendelse om en eventuel vej på en dæmning til Mandø. I princippet sker denne landvinding, som altså foretages i jordlovsudvalgsregie, lodret ud fra kysten, hvor man lægger en vej ud til Mandø, og for mig at se virker det ikke så solidt og effektivt som det, der foretages af vandbygningsvæsenet andre steder på kysten. Det forekommer mig derfor klart, at al landvinding langs vestkysten burde foretages af vandbygningsvæsenet, og det undrer mig egentlig, at det er muligt at anvende jordfondsmidler til landvinding og kystsikring. Jeg kunne ønske, at ministeren for offentlige arbejder og landbrugsministeren gav udtryk

for, hvad der var deres opfattelse vedrørende dette problem.

Vedrørende digerne skal jeg altså opsummere, at den mest påtrængende opgave her efter min mening er, at man forbedrer digerne i Tønder-Højer området og overalt langs hele digets længde sikrer den langsgående trafik, gør vejene sådan, at traktorer og lastbiler i en katastrofesituation kan køre på dem, og så at alt landvindingsarbejde ud for diget køres i ministeriet for offentlige arbejders regie og ikke i andre ministeriers.

De problemer, der først og fremmest har ført til denne forespørgselsdebat, vedrører vel imidlertid ikke så meget det stykke, jeg her har omtalt, men mere spørgsmålet om tilbagetrækningen af kysten, således som den finder sted på visse steder, ganske særlig ved Hvide Sande og Torsminde. Jeg har ved selvsyn konstateret, at forholdene umiddelbart syd for Hvide Sande ser meget lidt betryggende ud. Uden at være tekniker kan man vel nok som almindelig lægmand se, at når klitten i det store og hele er væk, er faren for et gennembrud fra havet meget stor. Sker et sådant gennembrud f. eks. under en kraftig efterårsstorm fra sydvest, bliver det nødvendigt omgående at få hullet lukket, og det vil, antager jeg, blive væsentligt dyrere, end hvis der træffes sikkerhedsforanstaltninger, inden der er sket et brud, rent bortset fra alle de skader, som opstår, hvis der sker et gennembrud.

Der kan for mig overhovedet ikke være tvivl om, at de værdier, der står på spil på Holmsland Klit fra Hvide Sande og sydpå, er så store, at en yderligere tilbagerkning af kysten ikke kan accepteres. Det drejer sig ikke blot om dele af Hvide Sande by, men det drejer sig om store og enestående smukke rekreative arealer med et meget stort antal sommerhuse.

En af de vigtigste indtægtskilder i fremtiden for disse egne af landet er turismen. Der indtjenes allerede i dag meget betydelige beløb på turister, og der er en meget kraftig udvikling i gang langs hele vestkysten fra Blåvand til Skagen og ikke mindst på Holmsland Klit og arealerne både syd og nord herfor.

Der kan altså næppe være tvivl om, at de økonomiske interesser, der skal sikres og kan sikres på Holmsland Klit, er så store, at de kan motivere, at der træffes også relativt